

نپرده‌ای آف چاله

از

سروان محمد کشمیری

شیوه‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرمال جامع علوم انسانی
« فوق لیسانسیه در تاریخ »

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتوال جامع علوم انسانی

نبردهای آق قلعه

کتابچه وقایع آق قلعه که اینک از نظر خوانندگان محترم می‌گذرد شرح نبردهای جالبی است که در زمان پادشاهی فتحعلیشاه، هنگامی که یکی از پسرانش بنام محمد قلی میرزا ملک آرا حکومت استرآباد را به عهده داشته در آق قلعه، پهلویوز فعلی بوقوع بیوسته است. بررسی دقیق کتابچه، حوادث مهم انجام شده را از نقطه نظر نظامی و اجتماعی بخوبی آشکار می‌سازد ولی موضوعی که اهمیت این کتابچه را افرون می‌کند این است که در هیچیک از تواریخ قاجاریه ذکری از این وقایع بمیان نیامده است و این، بنظر مبهم و

(فوق لسانیه در تاریخ)

شاید شگفت‌آور باشد. زیرا هنگامیکه جزئیات وقایع ساده نیز در تواریخ دوران قاجار تشریح میشوند چرا از چنین واقعه بس مهم، سخنی بمیان نیامده است؟!.

در پشت این کتابچه ناصرالدینشا به خط خود چنین می‌نویسد «کتابچه روزنامه احوالات سابق که مصطفی قلی خان نوشته است برای بصیرت ملاحظه بکند....»^۱ از این جملات چنین مستفاد میشود که «کاربردن «احوالات سابق» نشان دهنده حدوث واقعه در گذشته و کلمه «بصیرت» روشن‌گراین موضوع است که ناصرالدینشا کتابچه را مطالعه نموده و تحت تأثیر وقایع وحوادثی که در آق قاعه و حومه آن رخ داده، فرار گرفته است.

کتابچه هزبور در ۱۶ صفحه بطول ۲۱/۵ سانتیمتر و عرض ۱۳/۵ سانتیمتر و در ۲۰۱ سطر توسط مصطفی قاییخان که خود فرمانده دز آق قلعه در این نبردها بوده برشته تحریر در آمده است و نسخه‌منحصر بفردی است که متعلق به آقای حسنعلی غفاری معاون الدوام بود در اختیارها گذاردند که بدینوسیله از ایشان سپاسگزاری میشود. ولی قبل از اینکه باصل مطلب بپردازیم لازم است در باره اشخاصی که نام آنها در این کتابچه آورده شده پژوهش بیشتری نمائیم. یکی از این اشخاص شاهزاده ملک آرا پسر فتحعلیشاه میباشد. وی در سال ۱۲۰۳ هجری قمری متولد و در سال ۱۳۱۴ یعنی در سن ۱۱ سالگی به حکمرانی مازندران برگزیده شد. در جلد نهم روضة الصفا ناصری چنین نوشته شده «نواب شاهزاده محمدقلی میرزا در شب هفتم ربیع الثانی همین سال (۱۲۰۳) هجری) در قصبه نوا متولد شده والدهاش صبیه محمدخان قوینلوخان خاقان

۱ - به صفحه آخر همین مقاله رجوع شود.

شهید و همشیره امیر کبیر اعتضاد السوله سلیمان خان فاجار بوده .^۲ و در همین کتاب باز چنین آمده « ..... شاهزاده والاتبار محمد قلی میرزا را بحکومت مازندران و سرپرستی آن سامان اختصاص داد و اورا بالمرای شایسته وزیرای بایسته و ملازمان گزین و محرمان امین بمنزدرا نامور فرمود و میرزا نصرالله مستوفی علی آبادی که قبل از سلطنت حضرت خاقانی^۳ در آنحضرت مرتبه وزارت داشت بوزارت او روانه ..... »^۴

و نیز در منظمه ناصری می نویسد که در سال ۱۳۱۴ محمد قلی میرزا ملک آرا حکمران مازندران شد.^۵ از این سال تا اواسط سال ۱۳۴۹ هجری قمری یعنی مدته در حدود ۳۵ سال ملک آرا در سمت حکمران مازندران و استرآباد باقی ماند. در این سال که همزمان با او اخیر سلطنت فتحعلیشاه می باشد وی به پایتخت احضار میگردد. در همین کتاب در وقایع سال ۱۲۴۹ هجری قمری چنین می نویسد «... هم در این او ان نواب محمد قلی میرزا ملک آرا و محمد تقی میرزا حسامالسلطنه بواسطه بروز طاعون از ولایات خود بدار الخلافه آمدند ... »^۶

بعد از فوت فتحعلیشاه و بسلطنت رسیدن محمد شاه گویا این شاهزاده مورد بیمه ری قرار گرفته به همدان عزیمت نموده و در آنجامیز بسته است. زیرا در وقایع سال ۱۲۵۲ هجری قمری آمده است « ..... که در این سال

۲ - صفحه ۳۴۳ روضة الصفا.

۳ - مقصود فتحعلیشاه است.

۴ - صفحه ۱۴۹ جلد نهم کتاب روضة الصفا.

۵ - رجوع شود به صفحه ۷۲ منظمه ناصری.

۶ - صفحه ۱۰۵ همین کتاب.

نواب شاهزاده محمدقلی میرزای ملک آرا بتوقف همدان مأمور گردید...^۷. رهبر طرف دیگر نبرد شخصی بنام «ایشان» است. «ایشان» اسم خاص نیست بلکه نامی است که تر کمانها به پیشوایان مذهبی و دینی خود میدادند. تر کمانها برای رهبران مذهبی که اغلب از سلسله نقشبندیه بودند احترام زیادی قائل می شدند و برای اینکه هر چه بیشتر ادای احترام نمایند نام اورا ذکر نمی کردند بلکه اورا «ایشان» یا «حضرت ایشان» میخوانند. در تواریخ قاجاریه، قبل از سال ۱۲۵۷ هجری از چنین شخصی سخنی بمیان نیامده است و فقط در این سال است که گفته شده شخصی از سلسله نقشبندیه دعوی تصفوف و کرامت نموده و تعداد زیادی از تر کمانهای یموت و کوکلان باو گرویده بودند. این شخص که مسبب ایجاد بلوا و اغتشاش در نواحی استرآباد گردیده بود عاقبت بواسیله شاهزاده اردشیر میرزا سر کوب و متواری گردید.

در کتاب روضة الصفا چنین تشریح میگردد: «... اهالی ترکستان من بباب الحرمة مشایيخ طریقت خود را که غالباً از سلسله نقشبندیه اند نام نبرند و حضرت ایشان خوانند لهذا هر کس دم از ارشاد زند بدین لقب موسوم شود در این ایام مجھولی گمنام بزرگی و شیادی طوایف ترا کمه را هرشد و هادی شد و سلسله نسب خود را بعثمان بن عفان منسوب کرد و بشعبدہ و نیرنگ گروه ساده دل ترا کمه را بفریفته با خود مطابع و متابع ساخت و به نهض و غارت دور و نزدیک پرداخت و فساد آنطاپیه در استرآباد بغایت سرایت نمود و حاکم و محکوم متساوی شدند مقرب الخاقان محمد ناصر خان قاجار حکمران استرآباد شرح این حادثه را معروض داشت پس بحکم حضرت شاهنشاه ایران

نواب مستطاب امیرزاده معظم اردشیر میرزا حکمران مازندران و باسواره پیاده
آن سامان مأمور به تنبیه ترا کمه شد ....^۸

و در منظمه ناصری برای وقایع سال ۱۲۵۷ هجری قمری چنین آمده است «.... هم در این سال مخدومقلیخان تر کمان بیکی از نقشبندیه که دعوی تصوف و کرامت میکرد و بزبان تر کی تر کمانی مناجات و اشعار بنظم در میآورد ارادت ورزیده و اطاعت نموده و جمعی دیگر از تر کمانان کللان و یموت باو گرویده محضًا للتخفیم او را ایشان خواندند و پیرو و مرید در نواحی استرآباد بفساد پرداختند. محمد ناصرخان قاجار دولو هرات را بعرض دولت قوی شوکت رسانیده محمدحسنخان سردار ایروانی و محمدخان امیر تومنان که بشرف مصادرت پادشاهی مقتخر بود باده هزار سوار و پیاده و توپخانه باسترآباد رفت و نواب اردشیر میرزا حکمران مازندران و جعفر قلیخان شادلوی بوزنجردی با سواران کرد و خراسانی نیز بدانطرف راندند ....»^۹

با توجه بمطالب بالا و دلایل ذیل بخوبی مشخص میگردد که نبردهای که در این کتابچه تشریح گردیده غیر از وقایع حواله ای است که در هنگام پادشاهی محمد شاه و زمانهای بعد از او در استرآباد و حومه آق قلعه بوقوع پیوسته است زیرا: ۱- نام شاهزاده محمدقلی میرزای ملک آرا بعنوان حکمران مازندران مکرر در کتابچه آورده شده است و حتی در مواردی خود او مستقیماً در نبرد شرکت داشته است. با توجه بمطالعی که قبل از بیان شد این شاهزاده تاسال ۱۲۴۹ هجری قمری حکمران مازندران واسترآباد بوده و بعد از آن به پایتخت و سپس به همدان عزیمت کرده است پس با قاطعیت میتوان اظهار کرد که این

۸ - جلد دهم روضه الصفا صفحه ۴۱۲.

۹ - صفحه ۱۷۷ منظمه ناصری و صفحه ۱۱۶ جلد دوم ناسخ التواریخ.

نبردها قبل از سال ۱۲۴۹ هجری قمری بوقوع پیوسته است.

۲- نام «ایشان» اسم خاص و نام شخص واحدی نبوده است بلکه تر کمانها کسی را بدین نام میخوانند که بوی ارادت و رزیده و اعتقاد پیدا میکرند و چون این کلمه بتعادل از پیشوایان طریقت آنها اطلاق میگردد، میتوان گفت شخصی که بنام «ایشان» در کتابها و تواریخ دوره قاجار ذکر آن بیان آمده است غیر از آن کسی است که در این کتابچه از او صحبت میشود.

۳- در تواریخ درو قایع سال ۱۲۵۷ هجری قمری نام «ایشان» و کارهایی که انجام داده است ذکر شده است. در این سال حکومت استرآباد به عهده ناصرخان قاجار دولو حکمرانی هازندران به عهده شاهزاده اردشیر میرزا بوده است و در این زمان است که اظهار میشود چنین شخصی ادعای ارشاد نموده عده‌ای پیرو او شدند و شروع به بلوغا و اغتشاش نمود تا یکنکه بوسیله شاهزاده اردشیر میرزا سر کوب و متواری شد. در حالیکه در هیچ کجا این کتابچه نامی از اردشیر میرزا یا ناصرخان قاجار دولو آورده نشده است.

۴- در متن کتابچه از باستانهای یا برجهای سخن بیان آمده که در اطراف قلعه وجود داشته و مصطفی قلیخان فرمانده قلعه، دستور تعمیر آن‌ها را داده است و پس از مرمت از آن محلها برعلیه مهاجمین تیراندازی مینموده‌اند. سال‌های بعد از آن نیز این برجها وجود داشته کما یکنکه در سال ۱۲۶۴ که آق-قلعه بدست حسام‌السلطنه فتح میشود در ناسخ التواریخ چنین نوشته شده: «و این قلعه چنان محکم است که بر فراز دیوار آن دو عراده توپ با هم نیک‌توان عبورداد...»^{۱۰} ولی گویا در زمان ناصرالدین‌شاه برجهای آق‌قلعه ویران شده و از بین رفته است زیرا

در کتاب مازندران و استرآباد چنین آمده «... در انتهای سمت شمالی آن در کنار گرگان رود ویرانه های حصار آق قلعه واقع است که از میان آن عبور نموده به پل گرگان که چهار طاق داشت رسیدیم. بنابر اظهار اهل محله آق قلعه در زمان قابوس به اسپی دز معروف بوده که قرکمن ها آن را آق قلعه ترجمه کرده اند.

برج آن در زمان ناصرالدین شاه ساخته شده بود تا دشت ترکمن را از آنجا دیده بانی کنند. ولی سربازانی که مأمور آن جامی شدند در واقع زندانیانی در میان چهار دیوار قلعه بودند و با آن که شهر را از دور میدیدند، نمیتوانستند از تباطط خود را با شهر استرآباد حفظ نمایند...»^{۱۱} اگر نوشه این کتاب را که متکی بر اظهارات مردم میباشد صحیح بدانیم باز بخوبی روشن میگردد که وقایعی که در این کتابچه بیان شده است در سالهای قبل از سلطنت ناصرالدین شاه اتفاق افتاده است زیرا از طرفی خط ناصرالدین شاه که در پیش کتابچه وجود دارد حدوث این واقعه را در گذشته نشان میدهد و از سوی دیگر بر طبق گفتار اهالی، فقط اشاره بیک برج در زمان ناصرالدین شاه در آق قلعه شده در حالیکه در این کتابچه از تعدادی برج سخن میرود، در نتیجه میتوان اظهار داشت که برجهای آق قلعه که در زمان پادشاهی محمد شاه و قبل از آن وجود داشته و از آن صحبت شده است تازمان ناصرالدین شاه ویران شده و از بین رفته است و در این هنگام فقط یک برج مجدداً بر روی بنای این قلعه ساخته اند تا بتوازنند دشت قرکمن را دیده بانی نمایند.

باتوجه باین موارد است که باید گفته شود نبردهای آق قلعه که در این کتابچه بیان شده تا کنون در هیچیک از تواریخ ثبت و ضبط نگردیده و از این

۱۱ - کتاب مازندران و استرآباد تألیف ه. ل. رایینو - ترجمه و حید مازندرانی صفحه ۱۱۹

نظر دارای اهمیت بسیاری است زیرا واقعه‌ای از تاریخ کشور ما که امکان داشت دستخوش نابودی و فراموشی شود، آشکار میگردد.

هو

روزنامچه و قایع اتفاقیه آق قلعه و کیفیت آمدن ایشان^{۱۲} ملعون با جماعت طوایف یموت ازین قرار است. با چاپاری که در او اسط ماه صفر روانه بود معروض داشت که روز هفتم شهر مژبور از استرآباد بعزم آق قلعه روانه، چون آب قراسوطغیان داشت و عبور ممکن نبود در کنار رودخانه نزدیکی سیاه بالا اردوزده توقف نمود در آن بین خبر رسید که شخص افغانی از سمت دریا بحسینقلی آمد و ادعای بعضی کرامات بیجا کرده ترکمانان یموت بدور او جمع شده اورا به اترک آورده اسباب کرده اند که با جماعت و شورش بدور آق قلعه بیایند، فوج لاریجانی هم آق قلعه را خالی کرده بودند ناجار نور محمد خان سرهنگ را با سیصد نفر سر باز با ناو از رودخانه گذرانده با عالیجاه آدینه خان با آق قلعه فرستاد. خود در کنار قراسو معلم بود تا آب قدری کم شد چون خبر جماعت یموت و حرکت ایشان افغان روز بروز بتواتر هیررسید مرائب را خدمت سرکار نواب مستطاب والاملك آرا دام اقباله معروض و استدعا کرد که عمله و چوب بفرستند که زود پل بسته شود. تا روز دوازدهم عمله رسید دور روز خود فدوی سرکاری کرده بهر نوع بود پل را بسته روز چهاردهم صفر قورخانه و بنه را از رودخانه گذرانده تا عصر آق قلعه آمد.

صیح روز چهاردهم سرکار نواب والاهم از استرآباد بارد و تشریف آورده بود از کوچیدن اردو بقدریک میدان هم با فوج تشریف آوردن چون بقدر نیم

۱۲ — برای آگاهی بیشتر در مورد این شخم به ص ۳ همین مقاله رجوع شود

فرسخ صحرارا آب گرفته بود در اکثر جاهات کلتوی^{۱۳} اسب را آب میگرفت. دیگر تشریف آوردن ایشان جز حمت فایده نداشت مراجعت فرموده قرار فرمودند محض ورود شهر دویست نفر پیاده و صد نفر سوار استرا آبادی که بلدیت داشته باشند با قورخانه و آذوقه و سایر ملزومات بفرستند.

بعد از ورود به آق قلعه برج و باره و خندق و قلعه را باتوب و قورخانه وغیره ملاحظه نموده بسیار تعجب نمود که مأمورین و حکام سابق چگونه سرحدداری و ساخلوی کرده اند حالت آق قلعه ازین قرار است. حالت برج و باره و خندق قلعه این است که آنچه در این مدت ساخته اند اولا همه را بی قاعده و بی مصرف بوده است ثانیا همگی خراب شده است آن خرابه ارگ قدیم معقول جائی بود اینکه تازه ساخته اند استحکام اورا هم ضایع کرده طوری است که از برای دشمن بیشتر بکار نمیخورد. چنانچه این مأمور و حقیقت را معلوم کرده معروض دارد حاصل عمل سه ساله معلوم میشود خلاصه در این مدت جائی که یک نفر بتواند سنگر کرده و تفنگ بیندازد نساخته بودند هر مأمور و ساخلوی بوده در میان قلعه کوهه و کپرساخته می نشسته اند خدا گواه است که یک مزقل نداشتند فدوی ناچار در چهار گوش قلعه چهار باستیان^{۱۴} بنا گذاشته به ر طور بود شب و روز کار

۱۳- تکلتو بمعنی خو گیر اسب، و این لغت ترکی است و در مصطلحات نوشته که تکلتو خو گیر اسب که آنرا نمذین گویند . . . چیزی که از نمدو جزا آن دوزند و ذیرزین گذارند و ترمه نیز گویند تا بر پشت اسب از زین آسیبی نرسد . . . صفحه ۸۷۶ لغت نامه دهخدا « نمدوی که ذیرزین بر پشت اسب میاندازند » صفحه ۱۱۲۷ فرهنگ فارسی دکتر معین .

۱۴- باستیان مأخوذ از لغت فرانسه Bastion است بمعنی « باروی پیش آمده که دو پهلو و دوجبه داشته باشد » صفحه ۱۵۴ فرهنگ فرانسه فارسی نقیی، « بنای مرتفعی که در قلعه سازند . . . قلعه ای که در آن اسلحه وابزار جنگی ذخیره کنند ». صفحه ۴۵۸ فرهنگ فارسی معین

کرده تاروز نوزدهم تمام کرده بهرباستیان یک عراده توپ گذاشته سنگر معتبری از برای توپچی دربالای باستیان ساخته، چهار پنج هزقل بهجهت انداختن توپ گذاشته دور قلعه را چون دیوار قلعه اکثری خراب و پیاده میتواند داخل قلعه شود خاکریز خندق را سنگر کرده کل فوج را دردور خندق جداد و خرابی خندق را تعمیر کرد که عبور نتواند.

عمل توپخانه پنج عراده توپ در آق قلعه هست سه عراده آن قنداقش شکسته بزمین افتاده بود، دو عراده دیگر را در جائی گذاشته بودند که ابد بکار مدافعته و شمن بر نمیخورد از برای ساختن قنداق و آتشخانه و سایر اسباب توپ نجارو آهنگر سراج نبود چوب قنداق و اسباب بدرقه بهیچو جه در قورخانه نبود خبر آمدن ایشان هم متواتر میرسید خلاصه خداوند عالم است که شهها را نخوابیده، سرباز را نگذاشتام آرام بگیرندتا باستیان و سنگر ساخته اند چقماق و فوج را بانجبار و آهنگری که در میان سرباز بوده است نشانده بهره طور بود قنداق دو عراده توپ بوصالی بقول ترکها جلقاک کرده بهرباستیان یک عراده توپ گذاشت.

عمل قورخانه جزئی قورخانه که در آق قلعه بود همه را رطوبت ضایع کرده باروت مفصل از کیسه‌ها مثل سنگ هنجرمده شده بعضی رطوبت کشیده مثل خمیر بود، همه بهمه پنج هزار و پانصد دانه فشنگ و چاشنی موجود بود صورت بازدید قورخانه را خدمت سرکار نواب والا فرستاد لکن خود آرام نگرفته باروت رطوبت دار را با آفتاب داده باروت هنجرمده شده را از تو کوفته کیسه‌ها را از نوبسته تاروز نوزدهم از برای هر توپ پنجاه شصت تیر گلو له و ساچمه بسته هو وجود نمود.

در باب آذوقه چون بعداز آمدن فوج فدوی از رامیان و فندرسک باستر آباد

سه روز متولی باران می آمد بعد از قطع باران دیگر مجال ندادند که در استرآباد توقف نموده تهیه آذوقه شود همانروز که جیره فوج را دادند همانروز کوچاندند. هشت روز هم درسیاه بالا معطل شد خدا گواه است که آذوقه سه روزه نداشتند.

روز نوزدهم صفر خبر رسید که «ایشان» باسوار قراقچی اتر کی وجود بای و چاروا از اترک حرکت کرده باوبه یلقی که یکفر سخنی آق قلعه است آمدند مراتب را خدمت سرکار نواب والاملک آرا معرض داشت که بزودی قورخانه و آذوقه و تفنگچی بفرستند در این هنگامه از استرآبادی سوای یکنفر حسینقلی خان فوجردی و پسرش که نواب والابلد فرستاده بود فدوی در آق قلعه نگاهداشت احدی در آق قلعه نبود خلاصه سرکار والا در جواب عریضه فدوی مرقوم داشته بودند امروز که نوزدهم است خواستیم بیائیم باران آمد استخاره کردیم بدآمد فردا خواهیم آمد و ملزومات را خواهیم آورد غرض این است که از برای روز محاصره جنگ چیزی نرسید.

صبح روز اربعین «ایشان» باسوار و پیاده کلیمتوت بدور آق قلعه آمد تا نزد یکی ظهر تیپ آرائی کرده در اطراف قلعه تفنگچی و شمخالچی و سوار گذاشت قریب ظهر آن ملعون باتیپ بزرگ که سه چهار هزار سوار و سه بیدق داشت یکمتر تبه حرکت کرده به قلعه هجوم آوردند چون فدوی قدغن کرده بود تا شیپور کشیده نشود احدی توب و تفنگ نیندازد از صبح تا آنوقت از سوار پیاده آنها ده بیست نفر بدور قلعه بطور قراولی آمده گردش می کردند کسی معرض نشده اعتنا نمی کرد و توب و تفنگ نمی انداختند آن ملعون اظهار کرامت کرده بتر کمانه ها گفته بود توب و تفنگ میاندازند از دعای هن میان

توب و تفگ پر آب می شود آن خرهام باور کرده بیک مرتبه یورش آوردند همینکه بنزدیکی قلعه رسیدند فدوی گفت شیپور کشیده از باستیانها و سنگرها یکمرتبه شلیک کردند جمعی از آنها بدرک واصل شده اسب و آدم بهم غلطیده فهمیدند که میان توب و تفگ پر گلوله و آتش است همگی متفرق و پریشان شده بحمد الله والمنه از قوت بخت بلند پادشاه اسلام پناه روحی و روح العالمین فداه و توجه الهی و مرحومت جنابعالی پنجنفر در پیش ایشان باقی نماند و مرتبه بیدقدار را زده بیدق افتاد باز آن ملعون خود بیدق را گرفته بددست دیگری داد تا پای خود آن ملعون هم زخمدار شد چون گلوله تفگ سربازی بود منزل قدری دور بود اورا نینداخت فرار کرده در پشت دیوار خرابه شهر آق-قلعه پیاده شده زخمش را بست و قریب دو ساعت معطل شد که سوار متفرق شده را جمع نماید از هر طرف همه سوار پنجاه سوار جمع شدند نزد او بیایند بعون الله تعالی بایک گلوله توب آن هارا متفرق و پریشان ساخته مجال جمع آوری با آنها نداد شمخالجی و تفکیجی هم که در اطراف قاعده بودند چون در دور قلعه خراب شهر قدیم و سنگرهای نواب جهانسوز میرزا که اردو داشتند همه جان پناه است شمخالجی آنها چند نفر سرباز را زخمدار کردند با توب علاج نشد آخر الامر بقدر دویست نفر سرباز از قلعه بیرون کرده نیزه پیش یورش برده آن هارا دو انندند خود «ایشان» هم بعد از ملاحظه این حالت و جمع نشدن متفرقه سوار شده فرار کرد بحمد الله تعالی تاسه ساعت بگروب مانده از آن جمعیت که عدهش را خدا میداند یکنفر باقی نمانده شکست فاحش خورده فهمیدند که خیال آق قلعه را باید از سر بیرون کنند.

بعد از آنکه «ایشان» با جمعیت یموت شکست خورده از اطراف آق قلعه

رفتند و اطمینان حاصل نمود تفصیل را نوشته خدمت سرکار نواب والا ملک آرا فرستاد از قضا صبح همان روز اربعین نواب معزی الیه با پانصد نفر سوار و پیاده از استرآباد بعزم آق قلعه روانه شده در کنار قرا سواز آمدن «ایشان» بدور آق قلعه مطلع شده درخانه عالیجاه آدینه خان که در کنار قرا سو در پای تپه نرگس نواب والا جهان سوز میرزا از برای او ساخته است چون خندق و خاکریز معتبر و محکم دارد توقف فرموده عالیجاه محمود خان یوز باشی را شهر فرستاد که توپ و جمعیت بیاورد تا وقت عصر یک اراده توپ و جمعیت زیاد با مرحوم رئیس العلماء و تفکرگچی شهر ودهات و جمعی دیگر از آقایان شهر از قبیل آقا نظام الدین و آخوند ملا محمد نصر آبادی و ملام محمد ولی کرد محله و تفکرگچی عالیجاه محمد صادق خان کرد محله خدمت نواب اشرف والا آمدند در آن بین عربیه فدوی هم رسیده از شکست «ایشان» و یموت خوشحال شده نزدیک غروب از خانه آدینه خان روانه دو ساعت از شب بیست و یکم گذشته تشریف فرمای آق قلعه شده کیفیت جنگ با «ایشان» و حرکت توپچی و سر بازرا مطلع شده باستیان و سنگرهارا ملاحظه فرموده زیاده از حد التفات و مرحمت فرمودند. بقدر بیست بار آرد وده بار بر فوج هم آورده بودند از قرار قیمتی که در شهر ابتدای نموده بودند بسر باز تقسیم کرده وجه قیمت دریافت گردید. قدری قورخانه و فشنگ آورده بودند تحویل قورخانه شد چون سرکار نواب والا خیال چند روز توقف داشتند که قرار عمل بنائی را بدنهند بعضی از تفکرگچیان را با مالی که آذوقه و قورخانه حمل نموده بودند مخصوص و روانه فرمودند.

ظهر روز بیست و یکم خبر رسید که الامان بتاخت قریه سرخون کلا تهرفت

است سرکار نواب والا و مرحوم رئیس‌العلماء باتوب و جمعیت زیاد از آق‌قلعه روانه تا تپه دارا جق تشریف بردند چون سوار الامان بر گشته بمنزل رسیده بود عالیجاه عبدالصمد خان را با تفکیجی مقصودلو و آقا نظام‌الدین روانه سرخون‌کلاته نموده مراجعت با آق‌قلعه فرمودند معلوم شد که بعد از شکست خوردن و بر گشتن «ایشان» و سواریموت از آق‌قلعه شب کنکاش کردۀ بایشان گفته‌اند مقصود ما ازین اجماع تلافی خون خالد قلی خان است هارا جمع بدور آق‌قلعه بردن و گلوه توب خوردن چه خاصیت دارد و قرارداده بودند که صبح با جماع بتاخت سرخون‌کلاته بروند بعد هم سراغ کنند در هرجا خود سرکار نواب اشرف والا هملک آرا و عبدالصمد خان را سراغ کنند آنجا بروند. بهمین قرار فاتحه خوانده صبح زود سوار شده بسرخون‌کلاته رفته سنگرنار تپه که همیشه تفکیجی و ساخلو دارد تصرف کردۀ کاظم خان برادر عبدالصمد خان و عباس خان پسر مشارالیه را بساق‌جهل و دونفر مرد وزن اسیر کرده مراجعت کردند، کاظم خان بیچاره را در همانجا شناخته‌اند برادر عبدالصمد خان است بقتل رساند، عباس خان بیچاره را بعد از آمدن باویه فهمیده‌اند پسر عبدالصمد خان است اورا در درب خانه خالد قلی ملعون ریز ریز کردند.

بعد ازین واقعه اهل استرآباد زیاده از حدمشوش و مضطرب شده بعضی از سوار و پیاده که در خدمت سرکار نواب والا بودند در باطن بنای تقره گذاشتند و خدمت نواب والا عرض کردند که هر گاه شما در آق‌قلعه بمانید ترکمان ولایت را خراب می‌کند مقصود هر کس رفتن بخانه خود بود تا وقت غروب چون مرحوم رئیس‌العلماء آقایان دیگر در منزل کمترین بودند نواب اشرف-

والا نزدیک غروب تشریف آورده در باب توقف آق قلعه و تشریف بردن باستر آباد مشورت فرمودند . فدوی عرض کرد البته توقف آق قلعه خوب است . اولا در تنبیه همه طوایف یمومت از آق قلعه بسهولت ممکن است واژشهر ممکن نیست . از آق قلعه اگر صبح قشون روانه شود تا عصر جودبای را تاخته با عصر بر میگردد ، اگر بسمت یلقی و دا زودچی وغیره برود باز باز تا عصر مراجعت می کند از شهر هر جمعیتی روانه شود باید یکشب در کنار قراسو واکس توقف کند ثانیاً «ایشان» با جمعیت یمومت در میان طایفه یلقی در نیم فرسخی آق قلعه نشسته هزار نوع ادعای دارد او را در اینجا گذاشته بشهر تشریف ببرید باعث جرأت آنها و اغتشاش عمل کل یمومت و خرابی ولایت خواهد شد سرکار والا فرمودند جمعیت نداریم عرض کردم فوج خرقان حلالدیگر لزوم ندارد در کوهسار بماند عمل حسینخان فرنگی و گرفتن مالیات کوهسار بوده هم میشود سیصد نفر تفنگچی دو دانگه در تخش محله چراب بماند احضار کنید نو کراسترا آبادی هم از سواره و پیاده دو هزار نفر است فرضاً هزار نفر اینها بجهت حفظ قراولخانه و سرحدات در ولایت بمانند هزار نفر دیگر را احضار فرمایند چهارصد نفر سوار خواجوند چه فایده دارد در شهر استرا آباد بماند احضار فرمایند اگر لازم شود از نه بلوک استرا آباد بلوکی دویست نفر ایلچار بخواهید همه اینها را با آق قلعه جمع کرده توپهایی که در شهر است آورده طایفه یلقی را که در نیم فرسخی ایشان را جاداده است تنبیه نمایند ، بعد اگر طوایف دیگر اظهار خلاف و هرزگی کردند آنها را تنبیه نمایند اگر در آق قلعه جمعیت وارد وئی باشد که تر کمان بدائد از آق قلعه بسراویه او خواهند رفت جرأت نمی کند خانه خود را خالی گذاشته بتاخت ولایت برود حقیقتاً مرحوم رئیس العلماء هم همه عرایض فدوی را تصدقی کرد سرکار نواب والا چنان تصور فرمودند که کمترین از توقف آق قلعه ترسیده این مصلحت -

بینی را بجهت آنکه در اینجا تنها نمانم میکنم فرمودند جمع کردن این جمعیت و آمدن فوج خرقان وغیره چندروز طول می کشد میر ویم مشهراینها را حضار کرده با جمعیت واستعدا درست بفوجرد می آیم بعداً گر لازم شد باق قلعه می آئیم چون اصرار فدوی فایده نداشت سکوت کرد تا صبح روز بیست و دویم سر کار نواب والا شیپور کوچ زده بنای کوچ کردن گذاشتند تابنه و قورخانه را بار گشتو توپ را حاضر نمایند دو ساعت طول کشید قرار اولان از بالای برج وباستیان خبردادند که قدری سوار نمایان است فدوی خدمت سر کار نواب والا رسیده عرض کرد که از دیروز خبر تشریف فرمائی سر کار والا شهرت کرده است دور نیست اینها خبر را شنیده منتظر تشریف فرمائی سر کار باشند و در بین راهها خدا نخواسته صدمه بر سانند خوب است تشریف فرمائی امروز را موقوف فرمایند او اول قبول فرمودند بعد چند نفر از کسان خود سر کار والا و محمود خان یوز باشی قاجار وغیره عرض کرده بودند سوار کجای بود، ده بیست سوار آدینه خان است که قراولان دیده خبرداده اند فدوی در نزد مرحوم رئیس العلماء و آقایان نشسته بود که صدای شیپور دویم بلند شد، کمترین و هر حوم رئیس العلماء تعجب کرده فدوی عرض کرد علاینه بنظر می آمد که تشریف فرمائی نواب والا باعث برهم خوردن و خرابی ولایت و بد نامی دولت است مر حوم رئیس آخوند ملام محمد نصر آبادی و ملام محمد ولی کرد محله را خدمت سر کار والا فرستاد که این تشریف فرمائی مصلحت نیست خوب است موقوف فرموده وقتی تشریف ببرید که حضرات خبردار نباشند فرموده بودند کریم خان آتابای برود خبر بیاورد هر گاه سوار زیاده است موقوف می کنیم والامیر ویم ساعتی گذشت یک مرتبه صدای شیپور سیم بلند شد دیدیم سر کار والا سوار شده فدوی از دنبال رفته در ده دروازه رسید معلوم شد کریم خان خبر آورده که ده بیست سوار بیشتر نبود

سر کار والا محضر شنیدن این حرف سوار شده اند خلاصه فدوی بقدر یک میدان در خدمت سر کار نواب والا رفته بود مرخص فرمودند هر اجعut با آق قلعه نمود عالیجاه محمد صادق خان کرد محله را با صدق تفنگچی و هیجده نفر سوار محمدقلی خان یوزباشی پسر همارالیه در آق قلعه گذاشته قرار فرمودند که محضر ورود شهر قورخانه و آذوقه و دویست نفر تفنگچی و صد نفر سوار با آهنگر و نجار و سراج و اسب و اسباب و ملزومات توبخانه و طبیب و جراح بفرستند.

چهار ساعت از روز بیست و دویم صفر گذشته سر کار نواب والا ملک آرا از آق قلعه روانه استرآباد شده مرحوم رئیس العلماء و سایر آقایان و تفنگچیانی که همراه ایشان بودند همگی در خارج خرابه شهر آمدند بقدر نیم فرسخ از آق قلعه دور شده بودند که جاؤ سوار الامان رسیده از دو بر بنای تیراندازی گذاشتند چون سوار جمع نشده بود خودداری کردند تا در فرزدیکی خانه آدینه خان «ایشان» ملعون با تیپ بزرگ و بیدق رسیده مرحوم رئیس العلماء را در سرتوب شهید کرده توب را گرفته چند نفر دیگر را بقتل رسانده چند نفر اسیر کرده سر کار نواب والا و معهد الخاقان علیقلی خان سرتیپ خواجهوند و محمود خان بوریاسر و حسن قلی آقای قاجار و نصیر خان یوزباشی و مشهدی نوروزعلی خان یوزباشی و جمعی دیگر از سواره و پیاده الجاء خود را بخانه آدینه خان رسانده در آنجا محصر شدند عالیجنب آخوند ملام محمد نصر آبادی و هادی خان برادر محمد صادق خان کرد محله از معارف اسیر شدند جمعیت یموت با «ایشان» دور خانه آدینه خان را گرفته محاصره کردند نواب والا همراهان نیز پیاده ای کرده جمعی از آنها را بضرب گلو لبه بدار لبواری رسانند. شب بیست و سیم را «ایشان» با جمعیت یموت در دور خانه آدینه خان و سرتیپ نر کس جمع بودند سر کار و الاهم در خانه آدینه خان محصر بودند حقیقت آدینه خان در ذهاب و ایاب لازمه خدمت گذاری و جان نشاری

کرده باعث بقای نواب والا و نیکنامی دولت ابدمدت گردید.

همینکه سرکار نواب اشرف والا در خانه آدینه خان محصور شده محمود خان یوزباشی قاجار روانه استرآباد کرده از نواب سلطان حسین میرزا نایب الحکومه امداد خواست نایب الحکومه قریب پانصد نفر از ساداتها و ملاو شیخ الاسلام و اعیان و کسبه شهر و دویست نفر از تفنگچی دهات جمع کرده روز بیست و سیم از استرآباد روانه نمود که در خانه آدینه خان نواب والا را مداد کنند بعداز آنکه آقایان شهر با جمیعت بسیاه بالارسیدند «ایشان» ماعون و ترکمانان خبردار شده جلو آن هارا گرفته بعضی جنگ کرده بعضی مجال جنگ نکرده چون هنوز آنجاها آب داشت در میان آب و گل دور آن هارا گرفته و قریب بیست نفر از آن هارا ابا محمد خان یوزباشی قاجار بقتل رسانده اغلبی از اهل شهر را اسیر کردند شیخ الاسلام بعد از جنگ بسیار با چند نفر از متعلقین و حاجی سید ابراهیم که از معتبرین سادات میر کریمی است با چند نفر از سادات های معتبر و پسر های کلان تر و تجار و کسبه قریب چهار صد نفر در دست آن ملاعین اسیر و دستگیر شدند بعضی از تفنگچیان دهات که جنگ دیده بودند خود را بطنایف العیل با جنگ و گریز بجنگل رسانده متخلص شدند حقیقتاً این جهت اهل ولايت اضطراب و تشویش بسیاری به مرسانده ترکمان هم کمال جرأت و جسارت به مرسانده دور خانه آدینه خان را سخت گرفته عرصه را بنواب اشرف والا و محصورین تنگ کردن.

در این دور روز که نواب والا از آق قلعه تشریف برداشت چون آمدورفت ترکمان با آق قلعه بكلی موقوف و مقطوع شده بود فدوی بهیچوجه نتوانست از حال ایشان مطلع شود همینقدر معلوم بود که در خانه آدینه خان جنگ است و صدای توپ و تفنگ میر سید تابعه از بر هم زدن اهالی شهر سوار بسیاری برگشته بمنزل داد بهای

خود میر فتنه بادور بین معلوم بود که اکثری پیاده در جلوه دارند فدوی نهایت تشویش و اوقات تلخی به مرسانده چنان تصور کرد که خانه آدینه خان را گرفته اند چند نفر از کسان عالیجاه محمد صادق خان کرد محله را فرستاد در اطراف قلعه در سر بلند یهای استاده بهر نوع است یکنفر تر کمان پیدا کرده بیاورند قریب غروب یکنفر تر کمان آوردند بعد از تحقیق معلوم شد که الحمد لله نواب والاملك آرا برقرار است اما قضیه امداد شهری وغیره اینطور شده است فدوی نهایت اوقات تلخی به مرسانده یقین کرد که دیگران شهر و بلوك امدادی بملک آرا نخواهد رسید هر چه تصور کرد که نصف فوج را در آق قلعه گذاشته نصف دیگر را برداشته با امداد نواب والا بروز دید آن استعداد نیست امر منحصر است بتخلیه آق قلعه آن هم بدون حکم مایه بحث و ایراد خواهد بود مبلغ پنج تومان با آن تر کمان داده قرارداد عریضه خدمت نواب والا بنویسم ببرد بددهد با آدینه خان یاشیخ علی خان جواب بگیرد عریضه خدمت نواب والا عرض کرد که اسب توپخانه و مال قورخانه میدانید که نیست اگر تخلیه قلعه و آمدن با آن جالازم میدانید فدوی مضایقه از اینکه هر چه اسب دارد با اسب صاحب منصبان بتوب بسته و مال و بنه و راجمیعاً قورخانه بار کرده بنه و اسباب و اوضاع خود و فوج را کلاریخته با امداد بسیادا گراز شهر و جاهای دیگر امدادی خواهد رسید و آمدن کمترین لازم نیست مرقوم دارند.

روز بیست و سیم عریضه نوشه تر کمان را روانه نمود ظهر روز بیست و چهارم جواب رسید سرکار نواب والا مرقوم داشته بودند دیگران هیچ طرف راه امید و امدادی نیست اگر می توانید امروز عصر و الافردا صبح زود بهر نوع است خود را بر سانید تخلیه قلعه و ریختن بنه و اسباب سهل است فدوی محض وصول حکم سرکار

و الاسب و اسیاب و توب و مال و قورخانه را جایجا نموده حتی خود را قرارداد پیاده برو و جواب سرکار و الرا نوشت که دو ساعت بصبح مانده انشاء الله روانه شده بعون الله تعالی اول طلوع در دور خانه آدینه خان حاضر خواهیم شد حر کتر روز با اطلاع این جمعیت ممکن نیست.

فدوی در تهیه رفتن بامداد سرکار نواب والا بود که شب بیست و پنجم روانه شود دو ساعت بغروب مانده خیر رسید که «ایشان» کشته شده و جمعیت یمومت متفرق شد معلوم شد که گفتگو میکرده اند که نواب والا هفتهزار تو همان بددهد همانع نشووند بشهر برو و سرکار و الا پول را قبول کرده است «ایشان» گفته است باید علیقلی خان سرتیپ و محمد حسن میرزا و محمد میرزا و حسینقلی خان شیخ را گرو بدھند آدینه خان هم شیخعلی خان را گرو بدھد نواب والا گرو دادن قبول نکرده یک مرتبه «ایشان» برخواسته گفته است باید یورش برده خانه آدینه خان را بگیریم با جماعت آمده سرکار نواب والا هم با محصورین دست از جان شسته شلیک کرده فضل خداوندی و ولای مولای کل شامل شده «ایشان» ملعون تیر خورده افتاد جمعی از یمومت هم بدراك واصل شدند همینکه «ایشان» در هم غلطید جمعیت یمومت متفرق شده پانزده سوار یکی یکی باق قلعه مزده آوردند که «ایشان» کشته شد سوار یمومت متفرق شده توب هم گرفته شد فدوی نهایت خوشحال و شعف به مرسانده قریب بیست تومان مژد گانه و انعام داد یک ساعت بغروب مانده از خود سرکار نواب والا هم دستخطی رسید که مرقوم داشته بودند بحمد الله از قوت بخت بلند شاهنشاه دین پناه روحنا فداء «ایشان» بدراك واصل و سوار یمومت متفرق شدند فدوی شکر خداوند را بجا آورده کمال هسرت و خوشحالی حاصل نمود که بحمد الله از چنین بله استخلاص حاصل شد.

نیمساعت بغروب هانده آدینه خان خود بتاخت با آق قلعه آمد که «ایشان» ز خمدار است هنوز نمرده است سوار قراقچی و چارداد توپ را بسته هیبرند فدوی ناچار یکمراهه توپ از برج پائین آورده چون اسب و اسیاب حاضر نبود قریب نیم فرسنخ طناب انداخته با سرباز پیاده برده جلو سوار را گرفته مشغول جنگ شد بعداز آنکه چند تیر توپ با آنها زده آنها را متفرق نمود معلوم شد که توپ را با خود «ایشان» پیش برده هزارسوار زده در عقب هانده اند که آنها بی مانع بمنزل بر سند چون آفتاب غروب کرد دیگرماندن در بیرون فایده نداشت مراجعت با آق قلعه نمود چون آدینه خان و سوار آتابای زحمت کشیده بودند در ظاهر بمالحظه زحمت آنها در باطن محض دانه پاشیدن که آمدو رفت آنها مقطوع نشود و از برای آذوقه و ضروریات معطل نشویم بیست توهان هم با آنها انعام داده روانه نمود لکن از اینکه توپ را بردن نهایت اوقات تاریخی حاصل نمود.

صبح روز بیست و پنجم سرکار نواب والا ملک آرا از خانه آدینه خان تشریف فرمای استرآباد شده نعش مرحوم رئیس العلماء و سایر مقتویین را نیز برده بعد از ورد باسترآباد البته مراتبر امروض داشته فرستاده اند چون از آق قلعه باسترآباد آمد و رفت نمیشدود و فرستادن آدم مخصوص نهایت صیوبت دارد فدوی آدم مخصوص نفرستاد البته بیان واقع را سرکار نواب مستطاب والا معروض داشته و در مقام علاج و اصلاح فتنه باین بزرگی بر میآیند.

بعد از تشریف فرمائی نواب والا ملک آرا باسترآباد و بردن نعش مرحوم رئیس العلماء و سایر نعشها و اسیر بردن چهارصد نفر متجلو ز اعلاما و سادات و شیخ الاسلام و اعیان و کسبه شهر شورش و اضطراب غریبی باهله استرآباد

رو داده جمعی بی اختیار روانه رکاب همایون باقی، باقی قدرت بیرون آمدن و بدکان و بازاروپی کسب رفتن نداشته‌اند.

تر کمانان نیز از ارتکاب چنین هرز کی متوجه مضطرب شده بنای کوچیدن گذاشته از گرگان گذشتند حتی عالیجاه آدینه خان از نرکس- تپه کوچیده میخواست از گرگان بگذرد فدوی فرستاده او را اطمینان داده باق قلعه آورد بدلایل و نصایح باو حالی کرد که کوچیدن کل یموت در گرگان ممکن نیست اگر میتوانید همگی کوچیده بخیوق بروند بسیار خوب بروید هرگاه طمع دارید دوباره باین یورت بیائید غیر از خدمت کردن و مورد التفات شدن چاره نیست خصوصاً توکه آدینه خان هستی از آباء و اجداد خدمتگذار و جان نثار این دولت ابد مدت بوده و هستی خودت هم در این مدت کمال خدمت گذاری و جان نثاری کرده همیشه مورد مراحم ملوکانه شده عبیت خود را بد نام و طایفه‌ات را خراب مکن خلاصه تفصیل گفتگوها را عرض کردن باعث درد سر و قطويل است خلاصه بهر نوع او را مطمئن و روانه نمود خوانین و ریش سفیدان آتابای را دیده با آنها کران کرده همه آنها را جمع کرده نزد فدوی آورده همه آنها را اطمینان داده قراردادند بروند اسرائی که در دست طایفه آتابای است جمع کرده بیاورند دو روزه قریب سی و پنج هنر اسیر که اسمای آنها تفصیل علیحده انفاذ حضور مبارک شد آوردن اسرارا با عالیجاه شیخعلی خان پسر محمد علی خان که زکی خان برادرش در طهران رئیس ترکمانان گروس است خدمت سرکار نواب والا اشرف والا روانه نمود سرکار نواب والاهم کمال التفات و مرحمت فرموده بودند حسب الاستدعای فدوی رقم التفات آمیزی عالیجاه آدینه خان مرقوم داشته قدری قندوچائی و سرب و باروت هم از برای آدینه خان فرستاده بودند. بعداز فرستادن اسرای آتابای باستر آباد کاغذ بخوانین جود بای و دازد و بای

دو جی و بدر اق نوشته بتوسط ترکمانان فرستاد همه آنها تمکین کرده تعهد کرده بودند که اسرائیل که دارند جمع کرده بدنهند دریا قلی خان جودبای و قلیچ خواجه جودبای از جانب حاجی ملامزاد آمده اطمینان داده روانه نمود حسن خان دو جی و رحمان خان بدر اق هم آمده گفتگو کرده اطمینان کلی حاصل نموده رفتد که اسرا را جمع کرده تسليم عالیجاه آقا خان کنول که داروغه آنها است بکنند شاه منکلی خسان داز از هر بابت با آدینه خمان موافقت دارد عمل داز هم مثل آتابای است مگر چند خانوار که با عالیجاه خدایار خان میباشند یاغی و جلو کش «ایشان» اند در حقیقت جلو کش «ایشان» خدایار خان داز و بابا قلیچ یلقی و قراقچی اترک نشین میباشند علی الحساب بجهت بعضی ملاحظات اطمینانی بحضورات داده مشغول جمع کردن و دادن اسیر میباشند تاری جهان آرای همایون شاهنشاه دین پناه روحی و روح العالمین فداء در تنبیه آنها چه اقتضا فرماید.

تا حال که هفترم ربیع المولود است «ایشان ز خمدار» در خانه بابا قلیچ در ادیه یلقی است قبل ازین با آق قلعه خیلی تزدیک بودند یکفرسخ کمتر بود و چهار روز کوچیده یکفرسخ هم دورتر رفتند چاردا هم کوچیده رفت بعضی که مانده اند دهم ماه خواهند رفت.

بحمد الله تعالى شب عید بابا شجاع الدین «ایشان» دادیه یلقی بدرگواصل گردید و قریب سیصد سوار از قراقچی اترکی وغیره درپیش او بودند متفرق شده رفتند یک عراده توپ چهار پوند و نیم که در دست «ایشان» بود سوار قراقچی با ترک برند دو روز است که آدم ریش سفیدان یلقی هم آمد و رفت میکنند که اطمینان حاصل کرده اسرائیل که دارند داده اقدام بخدمت نمایند چون اصل مقصود آنها این است که عمل داروغه گی آنها با عبد الصمد خان نباشد هنوز فدوی این فقره را قبول نکرده است چند نفر که خدمت نمایند هستند آنچه قرار داده شود معروض خواهد شد.

روز بیچر و قایع اتفاقیه او عدوی کیفت آهن یکن مخونی با صاع خلیفه اوری
 ای همیز مرد که در اد استاد همه صنعت را نمود سرمن دشت که روز بیعنی شهربندی روز بیچر
 بنزم آقی تک رو روانه چون آب فراز طینی رشت و بعد مکن بخود در گذار رو زدن خانه ای
 سیاه باده اند از رده تو قفت خود را کنین جنریسید که خیر اخلاق روزت پایا چکی
 اند همه صنعت کرد که چنان که کرده بخانه چون چوت بیدر اربع شده اند را باز نمی کردند
 که با صاع دشمن و دشمنی همچنانه قمع دیدی گذاشتم ای تک را خلا روزه بودند پایه کوچه
 برخک را با یصد نفر بردازند از در دریه اند از راه ای ای ای ای ای ای ای ای ای
 در گذ فراز محظی بود نا آبیه هر کم شد چون جنریسید بیت روزت یکن فخان
 جنریسید هم ایت را خفت رکا در پیش خانه اند ای
 که عدوی چوب بیوشد که ندو پیشست شود نما این خود کاردم غور رسید از در قدر خود را کاربرد
 بد فرع بود پیش استه روز بیچر دهم صنعت را فتحه دنبه را از هر خانه اند از دامنه های هر چهار

بیچ ایز چهارم رکا روزت دهم روز بیچ ایز بود روز خفت ای همیز دوچین روزه نمی کردند
 با فرع پیش استه روزه چون بخیریم فرنی همچو ای ای

دیگر از بین آوردن بیش نباید نهست در این حالت خود را تازه و اندیشه
نماییت نمایند و مصدق فخر نمایند اما این اینکه بیشتر داشته باشد با قدر عالمه ای از آنها
مردم را تبلیغ شده

بعد از زرود و بگذارن تغیر بیخ و باره و رفاقت و تقوی و باقی و دوچرخه و غیره طلاق خلک را در پیش
نهجند که کام مرین و حکم های پیش از مردم در این سخنگویانه این صفات آنکه اینها
حالت بیخ و باره و رفاقت خود را نهانند اما آنچه درین حالت ساخته اند اندیشه ای از آنها
و پیش از سخنگویانه اینها خوب شده است آن خواهید که فرم مخواهید بود اینکه
تازه ساخته اند ای اینها ای اینها خوب شده است که از زرود و بگذارن پیش از اینها برینکه ای اینها
چنانچه اینها از زرود و بگذارن مخصوصاً معمول نمایند از زرود و بگذارن علیست بلکه معمول از زرود و بگذارن
در این حالت بگذارن اینها میخواهند اینها میخواهند اینها میخواهند اینها میخواهند اینها
درینان تقدیر کنند که اینها خوب شده است اینها خوب شده است اینها خوب شده است اینها
در چونوار گفت عزیزی برسانی یاد نشانه بیرون طرف را داشت اوزن کار کرده تا زرود و بگذارن از اینها
برینکه ای اینها زرود که اینها سنت بسیار از اینها زرود که اینها سنت بسیار از اینها
با چشم از اینها زرود که اینها اینها خوب شده اینها خوب شده اینها خوب شده اینها
خوب شده ای اینها زرود ای اینها خوب شده ای اینها خوب شده ای اینها خوب شده ای اینها

عمر کے پانچ سو وارہ تک دراں تقریب سے عراوه آن تھا اور سسے بڑیں اپنے
کھوارہ پر اپنے دو حصے پر کھو دیا کہ اب اپنے دو حصے کی خوشی کو دراں اور سسے بھی نہیں
دیکھا تھا وہ سب سے بڑے توب پسند کرنے والے میونس پور وہ تھا ان رہائیوں کو جو کوئی فکر
جس کو دیکھنا تم سخا تو سخیر یہ خلاصہ خدا و خاتم ہے کہ شہر، ایسا جیسے ہو رہا ہے اس
درام کفرتہ ہائی و مسلک ساختہ اسے چھاف رکھنے والے اور اس کو روزانہ سرپاہم کے
لئے خوب ہو تو بودھ کے اسی عراوه تک پہنچا یا گول تک لے جھوپ کر کہہ بہنیاں لے
توب کرنے کی

در باب آنچه چون بوزار آوری فتح ذوق روز اینستی و قدر بک بر آن سرمه میخواست
سرمه بوزار قطعی از این دلیل حبس شدند که در اثر آباد توف نمودند هر آنچه کوچک باز
که جسم فتح از این دلیل نمود کوچک نشست در زم زیاده بکسرش خواهادست که آن فتح را در
که

دروزه نزدیم صفت خود را داشت که باید از درون آنها و چشم پروردی خود را از اینها جدا کرد
و باید عینکی یعنی سخن آفی قدرت است که مرا متناسب با اتفاقاتی که در اینجا ممکن نباشد
که بر حضرت فردوس داده باشد و سخن از شش دروان مکمله اذان ترا کند و باید این سخن را همچنانی فوج خود
د پرسش که زانی دارد بدرست ده بود خود را افی نمایند که این شکست احمد را در این قدر خود را مغلوب کرده باشد
در جواب این سخن خود را موقتم داشته بودند امروز نکه نزدیم بودند خوشبختی هایم و از این آنچه داریم
فردا خواهیم آمد و مزوات ای اخویم اور غرض ایست که از درون نزدیک خود را بگذرانیم

صع روزه زیستن بیش نی باز در پیاره سکریت بود اما قدر آن که امیر تازه خود را که از این
در وظایف مخصوص خود شناخته دارد که شدت قریب طهران علوون بیشتر که سرمه
و سیمینی را هست گفته عوام کردند بر عله ای از دندر چون خدیر قدیم کردند و ناشایه
گشیده نشود اصرت قریب دنهای بیشتر از صریح نادرفت را نهاد و معاشر آنها دلخواه
بود و عقتو خوار زدند اما آنها از این پیروزی خوش بودند فخر خوبی نداشتند نیز مرد قریب دنهای
آن علوون و نهایا که راه است بر کاخ نهاد لفته بر قریب خواهان از این ازدواج را بسیار آنها
دانهای پرداز سرخود آن خرا کام باشد که در سکریت خودش را معرفت کردند بگذشت سرخود را بسیار
قد در گفت شنیده شنیده در بینی خود را سکریتاً گفت شنید که از این خبر زدن اینها در قریب دنهای
این دادند یعنی مطیعه و غصیمه و بین قریب دنهای پرداز که در قریب دنهای شنید
شروع کرد و از این دارفوت نکت بند ایشان سهم میاد و در دریان ایلیان فرازه دوچه ایلیان
پیغمبر در قریب دنهای خود را در زاده بیرون ایلیان ایلیان فرازه دوچه ایلیان
که خود را در قریب دنهای خود را در زاده بیرون ایلیان ایلیان فرازه دوچه ایلیان

جست دلار و دی پار خود آن هموئی هم زخم در شش چون نکوده شدسته که این خود را هم که فخر خواهد
آورد اینسته افت فرود گردید و دلسته دلدار خود را شد آن تقویاده شده رفاقت باشند
و ساعت سه ساعت شده که بوده تبرق شده بلایع نایاب از هر طرف مسکن نهاده باریع شده بود
بیوی اند کی بایک که در روب آنها لامرق و پریشان سخنه چالیع که هر یاره اند که
دلسته که در اطراف قبوره چون در راه رفتو خود را شر قدم دستوار فرد بجهد از خود را کار
دوسته همچنان پنهان است شکار کر آنها خود را در برداشت از هم خود گردید باز پیغام شده اند
که همچویست تقریباً از مقطعه بروی آزاده تبره پیش برداشت از آنها را در ازمه داشتند
که خود خود حمله از راه است دفعه شانه شوده که در شده و زار از بکار روانی ناسه سایه همچویست
از آن جست لند دشمن اند امید ام میگیرم بایه چاده نشان خود را همچویسته با خود

بایه از مردم رونکسته

بله داده بث بایه بیست سنت خود را در اطراف آن نظر فرشته و اطمینان چهارم خود را
نوش جست مرکار بیزد امام بکار افسانه از قضاچیم های خود را بین دلیل که نایاب باشد فر
گردیده بیاده دزد از این بزم آن عقوب اوزار شده و درین رفقوی از امامی بیان بورایی خود
مطلع شده و در خانه های اداره میان داد و داشت و قرار دو در پاره های رسید و دلیلی خود را از این
بس خد است چون خضری و بیمار زیسته و تکمیل دارد تو خفت خود را پا چشم و ضمیم و بیکار از این
که روب بجست بیار و آن وقت عمر بیکار داده روب بجست بیار و بیکار شیر را صد بیکار شیر

و بعزم و قدر از آن قدری شد و قصر کاخ اعلیٰ امیری را با خود عده فخر دارد و عده فخر دارد که محمد سلطان و مرتضی
حضرت امیر بزرگ اهل آزادگان در آن پیش از خصم فخر می‌ردد و بسیار از همین دو شاهزادگان دو شاهزادگان
لذت برداشته اند و این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان بسیار زیاد است و این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان
در حکمت و ذکر و علاوه بر این مطلع شده بهترین دستگاران از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان
بیشترین بار اند و دو دوست بیشترین بار اند و از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان
جیافت اند و دو دوست بیشترین بار اند و از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان
جیافت اند و دو دوست بیشترین بار اند و از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان
جیافت اند و دو دوست بیشترین بار اند و از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان
جیافت اند و دو دوست بیشترین بار اند و از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان از این دو شاهزادگان

و علیه العهد عان و اسراع کشته بکاره و می بینی قرار داشت که خواهد صلح ازد بر ارشاد پسر علیه
سخن از دست کرد که مشکل نخواهد بحروف کرد که لامپ قلن برادر عصمه العهد عان و علیه عان
پرسید اور با چهره غریب و درن پر کله هم حیث کرد که لامپ قلن سه راه را در یکی از شاخه
برادر عصمه عان پست بصر ساخته علیس قلن که از این پیو از آن پیو از آن پیو فرمیم اما پسر
که از این پیو از آن پیو از آن

فرماده بخوبی نظر را نیاید که مخط فرادران از آنها و بر همین درود است بدین معنی که اگر این امر را در خود داشتند
چهار صد قدر تر کوچک خواسته بودند و اگر این امر را نداشته باشند مخط فرادران اگر این اتفاق شود از آنها
بگویید فرمایند که بخوبی بخواهید اینها بخوبی کردند و پس از آن که در شیرینات آنها بخواهید
که در عرض فرج اینها باشد چنانچه بخواهید اگر طرفین را بگویید فرد از اینها بخواهد
پس نیاید اگر اینها بخوبی بخواهید و اگر اینها بخوبی بخواهند اگر اینها بخوبی بخواهند
عیالت نیکست خود را خود را خواهند داشت و درینت بود جهاد همچویم برکت علیهم
نه در بر این مخصوصی که در برای این از داده ای این نظر را خود که اینها از اینها آن بخوبی
بر علیهم نیز را بخواهند و اینها شناخته عالم بخوبی فرمودند که اینها از اینها بخوبی داشتند
چند نور طولی نیکسته همچویم شده اینها را بخواهند که اینها بخوبی داشتند نیز در علیهم
لذتمنش بآن نیکسته همچویم چون اینها از اینها بخوبی داشتند نیکسته از اینها بخوبی داشتند
دو زبانه مخصوصی که اینها از اینها بخواهند که اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند
بر عیلت طالع نیکسته فراوانند از اینها بخوبی داشتند همچویم داشتند همچویم اینها از اینها بخوبی داشتند
ضرف سرمه ای از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند
حاج داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند
حوب است لطف فرمایی اینها از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند
و همچویم اینها از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند
و همچویم اینها از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند اینها از اینها بخوبی داشتند

این در دیگر شاهد بجز از تعلقی ای باشد که خود داده و داده که را باید فکری خواهد داشت
بخدمت شاه نمیخواسته قیصر این رسم ایجاد نماید خطر در بدوش بیش از هر سایر
خلیل بودت و حضرت پیرسون و خانه اداری عالی را نگفت از قدر خود را بجذب از داده
و دیگر از تعلق کردند

دین و دو زم که کل از داده ای تو قوه ای هفت برای خون آمد و رفت رخانی با آن بظیر بخوا
د مطلع شده بود فخر بخود خواست از عال شدن سطح شود بمحض رسیدم در آن روز
آدمیه خان حکم است و صادر از توبه رکنیت مرسید آن بخوبی بزم نهاده اند اما از این روز
پس از این شست بخوبی داده بخود خواسته با خود پیش مخصوص بود که این مرد باده بخوبی
فخر نمایند کوشش داده باشند خبر بخوبیه همچنان تصور کرد از خان آدمیه خان را آزاد نمایند
چند نظر را کنید مگر خان شن کمود خود را درستاد راه طراف خود بر خود نهاده باشد
یک شتر رخانی هم از ازدیده فرمیست شتر رخانی آورده خود را یکی از مشتملین
مرد و اند اند حکم کرد از این راه است اما هفته امداد شتر را فخر بخواسته است فخر نهاده
نمی خواسته باشند یعنی کرد که دیگر از شود بخواست امداد را می کند از این راه رسیده بخود روزه
قمع ندارد آن هنگ که کشته هفت ریزرا برداشتند با این روزه بخود رفته و به آن اشاره
در محضر است چند آن هنگ آن هم جزو هنگ ایست دارای دخواه و در عین همان یک رخانی
دانه فرزند عرضه مدت نزدیک بدهم بود این هم کسر بر داشت این دسته عالی با این فیض و این سرمه
اعلیه هم است نزدیک اند عرضی از این دسته نیز نداشتند و همچنانه سرمه نداشتند این رخانی

او آن باین دلخواه می شد که خود را ممکن نماید که هر چهار اب در درین بسیج چهاران برویسته
و این سه درین افسوس خود را نماید که هر چهار اب در این طبق خود را نمی دارد که یکی باشد و باید از این
دو چهار اب در این خواسته بیشتر داشته باشد از آن تقریباً عده نیمیت موقم نماید هر اب در پیشینه هم چهار
نمایش ترکان را در این خود طلبه و فرمایست که چهار اب در پیشینه افسوس از این خود در قدر این
دو چهار اربع طرف را لاید و این دارای است اگر مردم را نهاده اند فرداص نهاده اند
خود را برینه نمایند خود دیر یکی نمایند و بیشتر که خود را ممکن نمایند که هر چهار اب در این
قوچ و دیگر قدر خود را باید که همچنان که افراد را در میدان میدانند که این این این این
که هر چهار اب نمایند و بیشتر که خود را ممکن نمایند که همچنان که این این این این این
خود را بایم شد و لست از این این

فدر در نهضه راهش پايدار برگار فرزد الله بود که شيشت و هجدهاده از دوران خود
چهار ساله است که شاهزاده بجهت نیست آنقدر شه سلام شد که شاهزاده امداده
نموده از در روانی بده باعث شوشه بذر راه را کاره داده بول را احوال بهداشت آغاز نهاده
پسندیده خان را رسک و هر چند نهاده بجز احتمال خان شاه را در از زندگانی خود
نموده بورخان خان را در دلخون قبول نموده بگرایش شاهزاده از خان را در زندگانی خود
خانه از دو خانه خان را گرام بیایع آمد و برگار فرزد الله ام بحدور خان دست از عالم سرمه
شلیک کرد و خانه خان را در خبر و دلخون موده بگرفت مرد شاهزاده ایشان
بهم از زاده هم دریک و هم شاهزاده بین کوچک و بزرگ عزم علیه هفت نهضه شه

و تردد نداریم که بقی عذر و بعده درست کشش سردار برست نهاد
توضیم کرد شد دفتریت هنگام و شفعت پسر ماده فریب است لائی خود را که داشتم
لیکن عصی بر زبان نداشت از خود رکار نورت اعلام دلخواه سه کاره را داشت
آنکه قدرت شاهزاده و بنیانه داد خواه داد خواه بیانی دریک پسر و بود و بود و شرق نشانه داد
شکر خوار در را کجا آنچه خاص مررت دوسالان خیر خود را که بخواهد از اینچی باید بگذشت

آن ساعت بفرزیدن خواه آدیت خانی خود باخت بقی قدر این روز قدر از هست هم
نموده است سردار قرافقی و خوار او را توپ ریاست همراه خود فرزند خانی و مکاره توپ ریاست همراه
آزاده و حق راسی بباب حاضر خود فریب نمی فرماید اما خانه پسرانه از اینها برداشته
بیکو کوادرات فرده مشغول خدمت شد برازد خانه سرپوش بایهارده آنها برگزیدن
بسیار شد که توپ را بایخود بیشتر بفرزیده از اینها برداشته و در عصی شاهزاده از اینها
چنانچه تسلیم پرسنده چون آقای فرزد کرد و گیر اخون در پرونده طاوه و داشت همانچنان
چون آدیت خانی دادوار آنها بر رفت نشده بود و بعد خط را کت آنها و باطن گفتن
و ذهن پیشون را آمد و رفت آنها مخفی نمود و از همین آنچه و خود را بس مکار شویست فران
هم چنانچه دلجه را نمود اگر توپ را بایخود نهایت ارادات خود بفرزیده

سچ زد بیست هجده سردار نورت داد که آن از اینها آدریت خانی لریت خود را برآورد شد
پس از همین بیکاری دیگر نمیگردید از این برده بکم از درد بایهارده آنها را بس مکار شویست
درست داده اند چون از این طبقه ایکاد آمد و رفت فرنگو د فرستادن کلم مخصوص بسیار

صیحت ندارد فدر رام که مرض نیست و این شایع دفعه ای از ایلار در پیش دیده بود

و در مضمون عده و مطلع فتنه این بزرگ بر مر آید

بهرانی خفت فرماید و بادا حکم ای ای ای و بودن منشی و حجت پیر سعادت نیشیده ای
جهد مصلحت نمایند از معاون دلاری و معلم ویلان و بیان شور شوش و همراه غیر ای ای و بده
عمر خوبی را نهاده را باید یافتن باشد قدرت پردن آهن و بگان و بادران و کشیدن آن
ترکانی بزرگ از ایلک بچشم بر زنگ تخریخ خطر و خطر شده بخوبی بخوبی که بخوبی ای ای
که شش ختر لان، آریمه خانی ای ای بخوبی که بخوبی بخوبی بخوبی بخوبی ای ای
الطفیلی نادره باقی ملک اور بدم عیار و خاصیت با دعا یار که بخوبی بخوبی بخوبی ای ای
حمل نیست ای ای بخوبی کوچه و بخوبی بخوبی بخوبی بخوبی بخوبی ای ای
و باره باین بیت مایمه غیر از قدرت پردن و مصلحت شدن پرده بخوبی ای ای
نویم آریمه خانی بخوبی ای ای و مایمه ای ای و مایمه ای ای و مایمه ای ای
و را بیعت خوار خوار و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای
هزب بگن مهد و خضر لعله ای ای و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای
محلی و میل ای ای
زند فدر لعله ای ای و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای
وح کروه مایمه هزاره و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای
آشونه و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای و میل ای ای

هرست مقاله‌های پیشنهادی در روزنامه هرگز کار و ازبته اسلام که در این شصت سال منتشر شده‌اند (از ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۹)

بهر دار و قدر دل ام از این زمان بزرگتر باشد که در آن عصر می‌زدند و هم از این میان داشته
بهر سلطنت را که از آن دست دیده است این نیز از زمان شاهزادگان شاهزادگان شاهزادگان شاهزادگان
در این زمان بودند که بعده از آن زمان بزرگتر از این بیان عبارت مدام از آنها اینکه در این زمان
عنوان خانی بودند و از این خانی عراق خان امیر از این طبقه بودند که این عرضه هم از این زمان
پسند کردند تاهم پادشاه ایلخانی که این دو ولاد را از اینهاست گفتند شاهزادگان خانی دارند از این زمان بیان
داند و این خانی در وقتی که در این مدت از اینهاست گفتند که همه عازم در کشور باشند که این خانی
چنان شرکت را در خود داشتند که در حقیقت خوب نگذشتند این ایلخانی دارند از این زمان
دو زن از خانی داشتند که اینهاست که در حقیقت خوب نگذشتند این ایلخانی دارند از این زمان
مشمول بیان کردند که این دو زن ایلخانی ایلخانی دارند از این زمان ایلخانی دارند از این زمان
دو زن ایلخانی دارند ایلخانی دارند ایلخانی دارند ایلخانی دارند ایلخانی دارند ایلخانی دارند ایلخانی

آمد که هنتم بیچ ام و داشت بیش نزدیک در روزهای در روزهای باعث در آمد بلطف خود
فیلیپین بان تقویتی زردیک بروزی ملکه تکریز در پیش از مردم را که در مکانیزم
در روزهای پیش از مردم کوچده رفت معلم کارهای اسلام را در جهان

بچادره کاشیعید بیشجع امین بیش ن داد پیغمبر را که دل برداشت
بسیسه مخدوه از فراق اور گاه و خیره در پیش از دوره شرق شده قشنه
کیهانه توپ چوار پرمه دینم که درست بیش تی بود که از در فرق پارک بر زند
هر دنیه که دادم دشنه ایان عیارم آمده دفت بیشنه که دل بیش
حصار کیه امریکی که دارند داده اند که بیهودت بیش پیش همراهان
این بیش که عذر دادند تا آنها با عصیان بعد عذاب بیش همراه دند از قدر
قوی فرد بیش خسرو کند مسئول تغیر هشده ایکی دارد و لهم که درین
خواهش

پرتال جامع علوم اسلامی

